

Верховний
Суд

ОГЛЯД РІШЕНЬ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СУДУ З ПРАВ ЛЮДИНИ

За період з 22.06.2020 по 26.06.2020

2020/25

Огляд рішень Європейського суду з прав людини

Дата прийняття:	23/06/2020
Дата набуття статусу остаточного:	23/09/2020 (Палата) Набуття статусу остаточного відповідно до пункту 2 статті 44 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод (Конвенція).
Назва:	<u>CASE OF KASMI v. ALBANIA</u> (Application no. 1175/06)
Зміст:	<p>Справа стосувалася законних спроб заявника виселити орендарів з колишнього націоналізованого майна, яке було повернуто його родині. Заявник у справі – Г. К. – громадянин Албанії, який народився в 1942 році та проживає в м. Тирана.</p> <p>У 1997 році заявник, його брати та сестри успадкували два будинки, які були націоналізовані під час комуністичного періоду, проте пізніше були повернуті їхньому батькові. В одному із будинків проживали орендарі, і заявник звернувся із цивільним позовом до Окружного суду м. Тирана із вимогою про їхнє виселення. У березні 2003 року суд першої інстанції задовольнив його позов, проте за результатами розгляду апеляційної скарги орендарів рішення суду першої інстанції було скасовано стосовно трьох з чотирьох орендарів.</p> <p>Апеляційний суд постановив, що орендарі займали будинок з 1980-х років. Суд, зокрема, зазначив, що один з них був визнаний у встановленому законом порядку бездомним і мав право на оренду житла з 1993 року. Двоє інших проживали за кордоном протягом двох років як економічні мігранти, тобто мали статус економічних мігрантів упродовж двох років, але не набули там постійного місця проживання і не покидали свого житла.</p> <p>У липні 2005 року Верховний суд залишив рішення апеляційного суду без змін, встановивши, що троє орендарів у встановленому законом порядку є бездомними та мають право на зайняття будинку.</p> <p>Заявник повідомив Суд у травні 2010 року, що він повернув право власності на будинок після того, як орендарі, які проживали там, померли.</p> <p>Заявник скаржився на порушення статті 1 Першого протоколу до Конвенції (захист права власності), оскільки він не міг повернути собі належний йому будинок та отримати дохід від нього.</p>
Констатоване порушення (стаття):	Порушення статті 1 Першого протоколу до Конвенції (захист права власності).

Огляд рішень Європейського суду з прав людини

Дата прийняття:	23/06/2020
Дата набуття статусу остаточного:	23/06/2020 (Комітет)
Назва:	<u>CASE OF SOKIRYANSKAYA AND OTHERS v. RUSSIA</u> <i>(Application no. 4505/08)</i>
Зміст:	Справа стосувалась скарг заявників на те, що органи влади незаконно заборонили пікет та запобігали участі в ньому. Крім цього, третій – шостий заявники вказували, що їхнє затримання та утримування / ув'язнення 16 жовтня 2006 року не було проведено згідно з процедурою, передбаченою законом, і що такі дії були свавільними та незаконними, а їхнє утримування / ув'язнення перевищувало три години.
Констатоване порушення (стаття):	Порушення пункту 1 статті 5 Конвенції (право на свободу та особисту недоторканність) стосовно третього – шостого заявників Порушення статті 11 Конвенції (право на свободу зібрань та об'єднань) стосовно всіх шести заявників.
Дата прийняття:	23/06/2020
Дата набуття статусу остаточного:	23/06/2020 (Комітет)
Назва:	<u>CASE OF KAYA v. TURKEY</u> <i>(Application no. 27110/08)</i>
Зміст:	Справа стосувалася кримінального провадження проти заявника та його наступного засудження за те, що у своїй промові він назвав лідера Робітничої партії Курдистану « <i>sayın</i> » (вельмишановним).
Констатоване порушення (стаття):	Порушення статті 10 Конвенції (право на свободу вираження поглядів).
Дата прийняття:	23/06/2020
Дата набуття статусу остаточного:	23/06/2020 (Комітет)
Назва:	<u>CASE OF MENGIRKAON v. TURKEY</u> <i>(Application no. 5825/09)</i>
Зміст:	Обставини цієї справи є подібними до справи <u>KAYA v. TURKEY</u>

Огляд рішень Європейського суду з прав людини

	<i>(application no. 27110/08)</i> в аспекті скарги за статтею 10 Конвенції. Крім цього, заявниця скаржилась на порушення її права на доступ до суду у зв'язку із тим, що сума накладеного штрафу не досягала необхідного мінімуму для подачі апеляційної скарги.
Констатоване порушення (стаття):	Порушення пункту 1 статті 6 Конвенції (право на справедливий суд). Порушення статті 10 Конвенції (право на свободу вираження поглядів).
Дата прийняття:	23/06/2020
Дата набуття статусу остаточного:	23/06/2020 (Комітет)
Назва:	<u>CASE OF YILMAZ v. TURKEY</u> <i>(Application no. 19607/10)</i>
Зміст:	Обставини цієї справи є подібними до справи <u>KAYA v. TURKEY</u> <i>(application no. 27110/08)</i> .
Констатоване порушення (стаття):	Порушення статті 10 Конвенції (право на свободу вираження поглядів).
Дата прийняття:	23/06/2020
Дата набуття статусу остаточного:	23/06/2020 (Комітет)
Назва:	<u>CASE OF KOMMERSANT AND OTHERS v. RUSSIA</u> <i>(Applications nos. 37482/10 and 37486/10)</i>
Зміст:	Справа стосувалася скарг заявників на те, що рішення суду у дифамаційній справі та надмірна сума компенсації становили порушення їхнього права за статтею 10 Конвенції. Першим заявником у цій справі є акціонерне товариство, зареєстроване відповідно до національного законодавства, і є видавником газети «Коммерсант». Другим заявником є Т. – журналістка цієї газети, а третім – Н., який був губернатором одного з російських регіонів та міністром уряду до того, як став опозиційним політиком. У 2009 році, під час виборів до Московської міської ради, Н. висвітлив / опублікував дослідницький звіт «Лужков: Результати», в якому підводяться підсумки сімнадцятирічного зайняття посади мера Москви Л. На 40 сторінках звіту містилась детальна інформація про широко розповсюджену корупцію в Москві, обґрунтована

	<p>соціологічними даними, публікаціями в російських та міжнародних ЗМІ, думками експертів та іншими джерелами, матеріали яких були додані до звіту.</p> <p>17 вересня 2009 року газета «Коммерсант» опублікувала статтю заявниці Т., що стосувалася цього звіту та коментарів від пресекретаря мера та Н.</p> <p>7 жовтня 2009 року мерія Москви та мер Л. подали до суду дифамаційний позов; вони оскаржували різні твердження звіту, зокрема коментар заявника Н., що мер Л. є «корупціонером і крадієм», які є неправдивими та завдають шкоди його репутації.</p> <p>30 листопада 2009 року суд першої інстанції частково задовольнив дифамаційний позов, дійшовши висновку, що деякі твердження звіту не стосувалися мера й не вказували на вчинення ним протиправних діянь; проте деякі з них було визнано такими, що завдають шкоди честі та гідності мера й діловій репутації мерії міста.</p> <p>Посилаючись на «фактичні елементи справи, зміст публікацій та масштаби поширення недостовірної інформації», суд першої інстанції присудив Л. 500 000 рублів (11 430 євро на час подій) компенсації моральної шкоди з кожного – Н. та видавництва «Коммерсант», а також зобов'язав опублікувати спростування.</p> <p>9 лютого 2010 року суд апеляційної інстанції відхилив скарги всіх сторін у справі та підтримав висновки суду першої інстанції.</p> <p>2 березня 2010 року Н. сплатив кошти за публікацію спростування; а 13 квітня того ж року – присуджену суму на користь Л.</p>
Констатоване порушення (стаття):	Порушення статті 10 Конвенції (право на свободу вираження поглядів).
Дата прийняття:	23/06/2020
Дата набуття статусу остаточного:	23/06/2020 (Комітет)
Назва:	<u>CASE OF YAŞAR v. TURKEY</u> (Application no. 40381/10)
Зміст:	Обставини цієї справи є подібними до справи <u>KAYA v. TURKEY</u> (application no. 27110/08).
Констатоване порушення (стаття):	Порушення статті 10 Конвенції (право на свободу вираження поглядів).

Огляд рішень Європейського суду з прав людини

Дата прийняття:	23/06/2020
Дата набуття статусу остаточного:	23/06/2020 (Комітет)
Назва:	<u>CASE OF MANDRIGELYA v. RUSSIA</u> <i>(Application no. 34310/13)</i>
Зміст:	Справа стосувалася скарги заявника, на те, що органи влади у незаконний та непропорційний спосіб відреагували на його експресивну поведінку, зокрема, вони вважали, що заявник був організатором масового заходу за відсутності повідомлення органів влади про це, і що йому було призначено покарання у виді штрафу як доповнення до раніше призначеного покарання у виді адміністративного арешту на 15 діб та його видалення з місця протесту.
Констатоване порушення (стаття):	Порушення статті 10 Конвенції (право на свободу вираження поглядів).
Дата прийняття:	23/06/2020
Дата набуття статусу остаточного:	23/06/2020 (Комітет)
Назва:	<u>CASE OF FURTUNĂ v. THE REPUBLIC OF MOLDOVA</u> <i>(Application no. 72636/13)</i>
Зміст:	Справа стосувалася скарги заявника на скасуванням апеляційним судом рішення суду першої інстанції за апеляційною скаргою протилежної сторони у справі, поданої поза межами строку на апеляційне оскарження.
Констатоване порушення (стаття):	Порушення пункту 1 статті 6 Конвенції (право на справедливий суд). Порушення статті 1 Першого протоколу до Конвенції (захист права власності).
Дата прийняття:	23/06/2020
Дата набуття статусу остаточного:	23/09/2020 (Палата) Набуття статусу остаточного відповідно до пункту 2 статті 44 Конвенції.
Назва:	<u>CASE OF VLADIMIR KHARITONOV v. RUSSIA</u> <i>(Application no. 10795/14)</i>

Зміст:	<p>Справи <u>VLADIMIR KHARITONOV v. RUSSIA</u> (application no. 10795/14), <u>OOO FLAVUS AND OTHERS v. RUSSIA</u> (applications nos. 12468/15, 23489/15, 19074/16), <u>BULGAKOV v. RUSSIA</u> (application no. 20159/15) та <u>ENGELS v. RUSSIA</u> (application no. 61919/16) стосувалися блокування вебсайтів у Російській Федерації.</p> <p>Ці справи стосувалися різних видів блокування, включаючи «заставне (супутнє)» блокування («collateral» blocking) (де заблокована IP-адреса була поділена між декількома сайтами, включаючи основний сайт); «надмірне» блокування (де весь вебсайт було заблоковано через одну сторінку чи файл) та «повне» блокування (три онлайн ЗМІ були заблоковані Генеральним прокурором у зв'язку з висвітленням певних новин).</p> <p>ЄСПЛ підкреслив важливу роль інтернету як життєво необхідного інструменту в реалізації права на свободу вираження поглядів. Крім усього іншого, було встановлено, що застосування положень закону про інформацію, на підставі яких було здійснено блокування вебсайтів, призвело до надмірних та свавільних наслідків і не було забезпечено належними гарантіями проти зловживань.</p> <p>Обставини справи</p> <p>Наприкінці 2012 року заявник встановив, що IP-адресу його вебсайту «<i>Electronic Publishing News</i>» (<i>digital-books.ru</i>) заблокував регулятор телекомунікацій – Роскомнагляд.</p> <p>Такий захід було вжито після рішення Федеральної служби Російської Федерації з контролю за обігом наркотичних засобів, яка хотіла заблокувати доступ до іншого вебсайту – <i>rastaman.tales.ru</i> – збірника фольклорних оповідань, присвячених наркотичному засобу (канабісу), який обслуговувала та сама хостингова компанія, що надавала послуги заявникові, і мав ту ж IP-адресу, що і вебсайт заявника.</p> <p>Заявник подав скаргу до суду, вказуючи, що блокування IP-адреси також заблокувало доступ до його вебсайту, який не містив жодної незаконної інформації.</p> <p>Суди визнали дії Роскомнагляду законними без проведення оцінки їхнього впливу на вебсайт заявника.</p>
Констатоване порушення (стаття):	<p>Порушення статті 10 Конвенції (свобода вираження поглядів).</p> <p>Порушення статті 13 Конвенції (право на ефективний засіб правового захисту) у поєднанні зі статтею 10 Конвенції.</p>
Дата прийняття:	23/06/2020
Дата набуття статусу остаточного:	<p>23/09/2020 (Палата)</p> <p>Набуття статусу остаточного відповідно до пункту 2 статті 44 Конвенції.</p>

Огляд рішень Європейського суду з прав людини

Назва:	CASE OF OOO FLAVUS AND OTHERS v. RUSSIA (Applications nos. 12468/15 and 2 others – see appended list)
Зміст:	<p>Загальний виклад обставин описано у справі VLADIMIR KHARITONOV v. RUSSIA (application no. 10795/14).</p> <p>Заявники у цій справі є власниками опозиційних ЗМІ: перший заявник, ТОВ «Флавус», є власником <i>grani.ru</i>; другий заявник, Г.К., є засновником <i>kasparov.ru</i> – незалежного вебвидання; третій заявник, ТОВ «Медіафокус», є власником щоденної газети «Ежедневный журнал» на <i>ej.ru</i>, яка публікує дослідження та аналітику, що містять критику діяльності уряду Росії.</p> <p>У березні 2014 року Роскомнагляд заблокував доступ до вебсайтів заявників у відповідь на запит Генерального прокурора відповідно до статті 15.3 Закону про інформацію стосовно контенту, який нібито сприяв масовим безладам чи екстремістським висловам. Жодного судового наказу не вимагалось.</p> <p>Заявники безуспішно оскаржували у судовому порядку вжитий захід блокування, вказуючи на повне блокування доступу до своїх вебсайтів і відсутність повідомлення про конкретний матеріал, що є предметом правопорушення, який вони не могли вилучити для відновлення доступу.</p>
Констатоване порушення (стаття):	<p>Порушення статті 10 Конвенції (свобода вираження поглядів).</p> <p>Порушення статті 13 Конвенції (право на ефективний засіб правового захисту) у поєднанні зі статтею 10 Конвенції.</p>
Дата прийняття:	23/06/2020
Дата набуття статусу остаточного:	23/09/2020 (Палата) Набуття статусу остаточного відповідно до пункту 2 статті 44 Конвенції.
Назва:	CASE OF OMOREFE v. SPAIN (Application no. 69339/16)
Зміст:	<p>Справа стосувалася передачі дитини на виховання і подальшого її усиновлення та нездатності біологічної матері підтримувати контакт із нею.</p> <p>Заявниця у справі, П.О., є громадянкою Нігерії, народилася у 1976 році та проживає в м. Памплоні (Іспанія). На час подій вона незаконно проживала в Іспанії.</p> <p>У лютому 2009 року заявниця просила помістити її сина під опіку відповідних органів влади до приймального центру, який перебував у підпорядкуванні регіональної влади, у зв'язку з особистими та сімейними труднощами (відсутність доходу, житла та роботи,</p>

непорозуміння у сім'ї).

Наступного дня дитину було визнано покинутою та поміщено до приймального центру.

Наступного місяця заявницю було поінформовано, що передбачений захід – це передача її сина на виховання і він може бути возз'єднаний зі своєю біологічною сім'єю у середньостроковій перспективі за умови досягнення його батьками певних цілей.

У березні 2009 року експертна комісія запропонувала організувати поміщення дитини до прийомної сім'ї до усиновлення, встановивши, що мати не відвідувала її, вона була відсторонена від дитини під час візитів, її особиста ситуація була дуже нестабільною.

Також було аргументовано, що заявниця не буде заперечувати щодо передачі сина на виховання, але вона наполягала на тому, що це не має позбавити її контактів із сином.

У травні 2009 року Генеральна дирекція у справах захисту сім'ї та дітей (орган державної влади) позбавила заявницю можливості бачитись із сином, оскільки вона не була присутня на запланованих візитах, а також через складнощі у встановленні емоційного зв'язку з дитиною.

Надалі орган державної влади звернувся до суду з проханням про тимчасове поміщення дитини на виховання до усиновлення та позбавлення заявниці батьківських прав. Таким чином, згідно з рішенням суду син заявниці був переданий на виховання.

У липні 2009 року заявниця оскаржила це рішення; її заяву було відхилено. Згодом вона подала апеляційну скаргу до суду (Audiencia Provincial), який прийняв її скаргу до провадження, констатувавши, що усиновлення дитини не може бути здійснено без згоди матері.

Орган державної влади подав касаційну скаргу, яка була визнана неприйнятною. Захід з поміщення до усиновлення було скасовано у лютому 2014 року.

У березні 2014 року заявниця попросила надати дозвіл на відвідування сина. Не отримавши відповіді від органів державної влади, вона подала апеляцію, скаржачись на невизнання свого права на спілкування з дитиною.

У червні 2015 року суд першої інстанції встановив їй години спілкування та побачень – одна година на місяць під наглядом органів державної влади у приміщенні для проведення сімейних зібрань.

Тим часом орган державної влади вжив подальших заходів для організації передачі неповнолітньої особи до прийомної сім'ї на виховання із подальшим усиновленням, подавши звіт, в якому він зазначив про зв'язки дитини із прийомною сім'єю, з якою він

Огляд рішень Європейського суду з прав людини

	<p>проживав п'ять років, а також його належний та позитивний розвиток. У жовтні 2015 року суд (Audiencia Provincial) надав дозвіл на усиновлення дитини заявниці, встановивши, що відсутність згоди біологічної матері не є перешкодою, якщо усиновлення відповідає інтересам неповнолітньої особи.</p> <p>Скарга заявниці до Конституційного суду була визнана неприйнятною.</p>
Констатоване порушення (стаття):	Порушення статті 8 Конвенції (право на повагу до приватного і сімейного життя).
Дата прийняття:	23/06/2020
Дата набуття статусу остаточного:	23/09/2020 (Палата) Набуття статусу остаточного відповідно до пункту 2 статті 44 Конвенції.
Назва:	CASE OF ENGELS v. RUSSIA (Application no. 61919/16)
Зміст:	<p>Загальний виклад обставин описано у справі VLADIMIR KHARITONOV v. RUSSIA (application no. 10795/14).</p> <p>У квітні 2015 року на підставі скарги, поданої прокурором в інтересах суспільства, суд зобов'язав місцевого постачальника інтернет-послуг заблокувати доступ до вебсайту заявника «RosKomSvoboda» (rublacklist.net).</p> <p>Прокурор у своїй скарзі стверджував, що інформація про обхід фільтрів контенту, яка була доступна на вебсайті заявника, має бути заборонена до поширення в Російській Федерації, оскільки вона надавала можливість користувачам отримувати доступ до екстремістських матеріалів на іншому, не пов'язаному з цим, вебсайті. Заявника не було повідомлено про це провадження.</p> <p>Після рішення суду Роскомнагляд зобов'язав заявника видалити образливий / недопустимий контент, в іншому випадку доступ до вебсайту буде заблоковано.</p> <p>Заявник виконав вимогу.</p> <p>Суди відхилили його скаргу, не розглянувши головного аргументу, що надання інформації про інструменти та програмне забезпечення для захисту конфіденційності перегляду не суперечить положенням національного законодавства.</p>
Констатоване порушення (стаття):	Порушення статті 10 Конвенції (свобода вираження поглядів). Порушення статті 13 Конвенції (право на ефективний засіб правового захисту) у поєднанні з статтею 10 Конвенції.

Огляд рішень Європейського суду з прав людини

Дата прийняття:	23/06/2020
Дата набуття статусу остаточного:	23/09/2020 (Палата) Набуття статусу остаточного відповідно до пункту 2 статті 44 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод (Конвенція).
Назва:	<u>CASE OF BULGAKOV v. RUSSIA</u> (Application no. 20159/15)
Зміст:	Загальний виклад обставин описано у справі <u>VLADIMIR KHARITONOV v. RUSSIA</u> (application no. 10795/14). У листопаді 2013 року заявник встановив, що місцевий провайдер інтернет-послуг заблокував доступ до його веб-сайту «Worldview of the Russian Civilization» (razumei.ru) на підставі рішення суду від квітня 2012 року, про яке він не знав. Це рішення, ухвалене на підставі статті 10 (б) Закону про інформацію, стосувалося електронної книги в розділі файлів вебсайту, яка раніше була віднесена до категорії екстремістських видань. Суд вирішив, що обмеження доступу має бути вчинено шляхом блокування доступу до IP-адреси вебсайту заявника на рівні провайдера. Заявник видалив електронну книгу одразу після того, як дізнався про рішення суду. Однак суди відмовили у знятті заходів з блокування через те, що суд початково прийняв рішення про блокування доступу до всього вебсайту за його IP-адресою, а не лише до заборонених матеріалів.
Констатоване порушення (стаття):	Порушення статті 10 Конвенції (свобода вираження поглядів). Порушення статті 13 Конвенції (право на ефективний засіб правового захисту) у поєднанні зі статтею 10 Конвенції.
Дата прийняття:	23/06/2020
Дата набуття статусу остаточного:	23/06/2020 (Комітет)
Назва:	<u>CASE OF KOMMERSANT AND VORONOV v. RUSSIA</u> (Application no. 422/11)
Зміст:	Справа стосувалася встановлення відповідальності заявників у дифамаційному спорі у зв'язку з повідомленням про протест проти рішення мера Москви стосовно знесення Центрального будинку художника. Першим заявником у цій справі є акціонерне товариство,

	<p>зареєстроване відповідно до національного законодавства, – видавник газети «Коммерсант». Другим заявником є В. – журналіст цього видання.</p> <p>У лютому 2009 року газета опублікувала новину, автором якої був В., стосовно заходу, організованого як протест проти знесення Центрального будинку художника. Перед будівлею художники розмістили низку сніговиків, які «тримали» плакати, що закликали до припинення знесення будівлі чи критики місцевої влад. Всі плакати були підписані їхніми авторами, наприклад, автор Г. В. підписав лозунг «Юрий Лужков – УКЛЮЖИЙ ВОР», що був вигаданий завдяки перестановці літер у словах «Юрий Лужков». Представник ініціативних груп Москви Г. Б. висловив загальну думку протестувальників, що «Для мера прибуток понад усе. Якби йому пообіцяли хороші кошти, він погодився б знести міську ратушу».</p> <p>1 квітня 2009 року Ю. Лужков звернувся із дифамаційним позовом до заявників та Г. В., вказуючи, що плакат та твердження одного з протестувальників завдають шкоди його честі, гідності та діловій репутації як мера Москви.</p> <p>8 червня 2009 року суд першої інстанції задовольнив позов у частині твердження Г. Б. Суд вказав, що позаяк журналіст В. не клопотав про залучення Г. Б. як співвідповідача, то він має вважатись автором твердження. Оскільки журналіст не продемонстрував правдивість твердження, він має нести відповідальність за наклеп, презюмуючи, що мер міста не виконує свої обов'язки сумлінно. Що стосується твердження «Юрий Лужков – УКЛЮЖИЙ ВОР», суд першої інстанції зазначив, що Г. В. заперечив своє авторство стосовно нього, а оскільки цей вислів не містить жодних тверджень про неналежну чи злочинну поведінку, тому він не може вважатися підставою для дифамаційного позову.</p> <p>Суд першої інстанції постановив стягнути на користь позивача 35 000 рублів з газети «Коммерсант» та 15 000 рублів – із В.</p> <p>У червні 2010 року апеляційний суд заслухав скарги заявників за їх відсутності. Суд підтримав рішення суду першої інстанції стосовно твердження Г.Б. і встановив, що заявники є відповідальними за відтворення фрази «Юрий Лужков – УКЛЮЖИЙ ВОР», у зв'язку із чим підвищив розміри присудженої позивачу компенсації: 50 000 рублів – з газети та 30 000 рублів – з журналіста.</p>
<p>Констатоване порушення (стаття):</p>	<p>Порушення статті 10 Конвенції (право на свободу вираження поглядів).</p>

Огляд рішень Європейського суду з прав людини

Дата прийняття:	23/06/2020
Дата набуття статусу остаточного:	23/06/2020 (Комітет)
Назва:	<u>CASE OF GAYEVA v. RUSSIA</u> <i>(Application no. 688/11)</i>
Зміст:	Справа стосувалася скарги заявниці на те, що її сина З. вбили працівники правоохоронних органів, а органи влади не провели ефективного розслідування щодо цього. Заявниця також стверджувала, що її сина катували правоохоронці після затримання, а національні органи також не розслідували ці твердження; вказувала, що затримання та ув'язнення її сина було свавільним всупереч положенням статті 5 Конвенції.
Констатоване порушення (стаття):	Порушення статті 2 Конвенції (право на життя) у матеріальному аспекті у зв'язку зі смертю З., спричиненою діями працівників міліції. Порушення статті 2 Конвенції у зв'язку з непроведенням ефективного розслідування обставин смерті З. Порушення статті 3 Конвенції (заборона катування) у зв'язку з катуванням З. у відділі міліції. Порушення статті 5 Конвенції (право на свободу та особисту недоторканність) у зв'язку з незаконним ув'язненням З. між 15 та 16 листопада 2007 року.
Дата прийняття:	23/06/2020
Дата набуття статусу остаточного:	23/06/2020 (Комітет)
Назва:	<u>CASE OF UZHAKHOV AND ALBAGACHIYEVA v. RUSSIA</u> <i>(Application no. 76635/11)</i>
Зміст:	Справа стосувалася скарг заявників за статтею 2 Конвенції у зв'язку з убивством їхнього родича – К. агентами держави та непроведенням ефективного розслідування обставин його смерті. Заявниками у цій справі є У. та А., які є родичами К. (брат та дружина відповідно). Події, викладені у цій справі, мали місце в 2009 році в селищі Троїцьке (Республіка Інгушетія). Крім цього, заявники скаржились, що другого заявника було піддано нелюдському або такому, що принижує гідність, поводженню під час обшуку будинку 25 листопада 2009 року, і що органи влади не провели розслідування щодо цього.
Констатоване	Порушення статті 2 Конвенції (право на життя) у матеріальному

Огляд рішень Європейського суду з прав людини

порушення (стаття):	аспекті стосовно заявника К. Порушення статті 2 Конвенції у процесуальному аспекті стосовно не проведення ефективного розслідування обставин смерті К. Порушення статті 3 Конвенції (заборона катування) у процесуальному аспекті у зв'язку із нерозслідуванням тверджень другого заявника про катування. Відсутність порушення статті 3 Конвенції у матеріальному аспекті стосовно другого заявника.
Дата прийняття:	25/06/2020
Дата набуття статусу остаточного:	25/06/2020 (Комітет)
Назва:	<u>CASE OF BORZYKH AND OTHERS v. UKRAINE</u> (Applications nos. 5353/14 and 2 others)
Зміст:	Справа стосувалася стверджуваних неналежних умов ув'язнення заявників на порушення статті 3 Конвенції, а також відсутності обґрунтування в судових рішеннях щодо затримання заявників та продовження строку тримання під вартою; стверджуваної необґрунтованості тривалості попереднього ув'язнення заявників, відсутності ефективної процедури оскарження законності попереднього ув'язнення та стверджуваної відсутності права на компенсацію за статтею 5 Конвенції.
Констатоване порушення (стаття):	Порушення статті 3 Конвенції (заборона катування) стосовно всіх заявників. Порушення пункту 3 статті 5 Конвенції (право на свободу та особисту недоторканність) щодо всіх заявників стосовно періодів, зазначених у таблиці, що є додатком до цього рішення.
Дата прийняття:	25/06/2020
Дата набуття статусу остаточного:	25/09/2020 (Палата) Набуття статусу остаточного відповідно до пункту 2 статті 44 Конвенції.
Назва:	<u>CASE OF BAGIROV v. AZERBAIJAN</u> (Applications nos. 81024/12 and 28198/15)
Зміст:	Справа стосувалася скарги заявника, що він був відсторонений від юридичної практики на один рік, а потім позбавлений права на заняття адвокатською діяльністю у зв'язку із заявами, які він зробив щодо жорстокості працівників поліції та функціонування судової

системи в країні.

Заявник у справі є громадянином Азербайджану, який народився у 1976 році та проживає в м. Баку. Він був адвокатом і членом Асоціації адвокатів Азербайджану (Асоціація).

У лютому 2011 року заявник взяв участь у зустрічі з іншими юристами / адвокатами з приводу обговорення проблем, з якими стикається адвокатська спільнота в Азербайджані; під час зустрічі він прокоментував жорстокість працівників правоохоронних органів та нещодавню смерть Е. А., який перебував під вартою, і мати якого згодом стала його клієнтом. Його коментарі були опубліковані в ЗМІ.

За клопотанням керівника міського відділку управління міліції Асоціація порушила дисциплінарне провадження стосовно заявника за наклеп на правоохоронні органи. У серпні 2011 року президія Асоціації зупинила право заявника на здійснення адвокатської діяльності на один рік, оскільки він порушив адвокатську таємницю.

Заявник оскаржив це рішення в національних судах, аргументуючи тим, він не розкрив жодної конфіденційної інформації, оскільки під час пресконференції, що відбулася до зустрічі заявника з іншими адвокатами в лютому 2011 року та до того, як вона стала його клієнтом, мати Е. А. стверджувала, що поліція катувала і вбила її сина. Суди не розглядали доводи заявника напямую, повторюючи висновки президії Асоціації про порушення конфіденційності.

У 2014 році проти заявника було порушено ще одне дисциплінарне провадження за зауваження, які він висловив, представляючи інтереси опозиційного політика під час судового провадження (див. справу *Ilgar Mammadov v. Azerbaijan (No. 2)*, заява № 919/15). Президія направила справу на розгляд до національних судів, які в липні 2015 року ухвалили рішення про позбавлення заявника права на заняття адвокатською діяльністю.

Суд першої інстанції, окрім іншого, встановив, що його зауваження про функціонування судової системи та щодо одного судді зокрема «кинули тінь на нашу державу» та «зіпсували репутацію судової влади». Рішеннями суду апеляційної інстанції та Верховного суду (від вересня 2015 року та від січня 2016 року відповідно) рішення суду першої інстанції було залишено без змін.

Посилаючись на положення статті 10 Конвенції (свобода вираження поглядів) та статті 8 Конвенції (право на повагу до приватного і сімейного життя), заявник стверджував, що накладені на нього дисциплінарні стягнення порушили його право на свободу вираження поглядів та повагу до приватного життя.

Оцінка Суду

Стосовно статті 10 Конвенції (зупинення права на зайняття

адвокатською діяльністю)

Зупинення права заявника становило втручання у здійснення його права на свободу вираження поглядів. Оскільки у відповідному рішенні йшла мова про намір заявника організувати протести проти свавілля поліції, в ньому не уточнювалось, яке саме національне законодавство було цим порушено.

ЄСПЛ також не вбачив положень, які би перешкоджали адвокату закликати до мирних протестів.

Зупинення права заявника було також мотивоване порушенням адвокатської таємниці. Однак, заявник не порушив таємниці судового розслідування, коментуючи чи розкриваючи будь-який документ стосовно розслідування. Заявника покарали лише за те, що він повторив аргументи матері стосовно обставин смерті її сина у відділі поліції, які вона заявила на конференції.

З відповідного законодавства не вбачалося, що використання інформації, розміщеної у відкритому доступі, підпадає під таємницю адвоката. Навпаки, інформація, що підпадає під таємницю адвоката, має бути отримана самим адвокатом з метою наступного здійснення ним / нею професійної діяльності. Проте заявник почав представляти інтереси матері у провадженні стосовно смерті її сина лише після того, як зробив свої публічні заяви.

Таким чином, роблячи такі заяви, заявник не міг отримати таку інформацію у зв'язку зі здійсненням ним професійної діяльності. В будь-якому випадку мати, яка пізніше стала клієнтом заявника, не оскаржувала його дії. Національні суди, підтверджуючи зупинення права заявника на заняття адвокатською діяльністю, належним чином не врахували його аргументи щодо цього. Відповідно, втручання не було «передбачено законом».

Стосовно статті 10 Конвенції (позбавлення права на зайняття адвокатською діяльністю)

Позбавлення права заявника на заняття адвокатською діяльністю становило втручання у здійснення ним права на свободу вираження поглядів. Втручання переслідувало легітимну мету у «збереженні авторитету правосуддя». Питання щодо законності такого втручання залишається відкритим.

Ті твердження, в яких суддю було обвинувачено в тому, що він не здатен бути суддею, були проявом неповаги і, можливо, образливими. Однак національні суди не звернули жодної уваги на той факт, що заявник зробив такі заяви в залі судового засідання в рамках кримінального провадження, в якому він є захисником свого клієнта. Він не повторював свої твердження поза межами зали судового засідання, наприклад у ЗМІ. Важливо, що в залі судового засідання

	<p>відповідно до принципу справедливості має бути вільний, навіть примусовий обмін аргументами між сторонами. Більше того, такі коментарі головним чином висловлювали незгоду заявника з рішеннями національних судів у кримінальному провадженні проти І. Маммадова. Коли оспорювані твердження були висловлені, ЄСПЛ вже ухвалив рішення у справі <i>Ilgar Mammadov v. Azerbaijan</i>, дійшовши висновку про наявність порушення статей 5 та 18 Конвенції. ЄСПЛ надалі у справі <i>Ilgar Mammadov v. Azerbaijan (no. 2)</i> також констатував низку недоліків судового процесу.</p> <p>Висновки національних судів про те, що заявник зловживав своїм правом на свободу вираження поглядів «з метою кинути тінь на державу та державність» не відповідають цілям статті 10 Конвенції та не можуть вважатися підставою для обмеження права на свободу вираження поглядів у демократичному суспільстві. Позбавлення права заявника на заняття адвокатською діяльністю не може розглядатись як сувора міра покарання, що здатна стримувальним чином вплинути на виконання адвокатами своїх обов'язків як захисників. Більше того, наявність попереднього дисциплінарного провадження проти заявника не може виправдовувати як зупинення його права на заняття адвокатською діяльністю, так і його позбавлення, що не було передбачено законом, і ЄСПЛ вже встановив порушення права заявника на свободу вираження поглядів щодо цього.</p> <p>Підсумовуючи, Суд зазначив, що причини, наведені національними судами на підтримку позбавлення заявника права на заняття адвокатською діяльністю, не були відповідними та достатніми, і санкція, накладена на заявника, була непропорційною переслідуюній меті.</p> <p>Таким чином, мало місце порушення статті 10 Конвенції. ЄСПЛ також одногосно встановив порушення статті 8 Конвенції щодо зупинення та подальшого позбавлення права заявника на заняття адвокатською діяльністю. Відзначаючи практику свавільного затримання, ув'язнення та інших заходів, вжитих до критиків уряду, громадських активістів та захисників прав людини, ЄСПЛ підкреслив, що стверджувана необхідність у демократичному суспільстві покарати адвоката шляхом позбавлення його права на заняття адвокатською діяльністю, як у цій справі, має бути підкріплена особливо вагомими причинами.</p>
<p>Констатоване порушення (стаття):</p>	<p>Порушення статті 10 Конвенції (свобода вираження поглядів) у зв'язку із зупиненням права заявника на заняття адвокатською діяльністю на один рік.</p> <p>Порушення статті 10 Конвенції у зв'язку із позбавленням заявника</p>

Огляд рішень Європейського суду з прав людини

	<p>права на заняття адвокатською діяльністю.</p> <p>Порушення статті 8 Конвенції (право на повагу до приватного і сімейного життя) у зв'язку із зупиненням права заявника на заняття адвокатською діяльністю на один рік.</p> <p>Порушення статті 8 Конвенції у зв'язку із позбавленням заявника права на заняття адвокатською діяльністю.</p>
Дата прийняття:	25/06/2020
Дата набуття статусу остаточного:	25/06/2020 (Комітет)
Назва:	CASE OF BEVZ AND OTHERS v. UKRAINE <i>(Applications nos. 17955/13 and 6 others)</i>
Зміст:	Справа стосувалася стверджуваної відсутності обґрунтованості судових рішень стосовно затримання заявників та продовження строку тримання під вартою, стверджуваної відсутності предметного розгляду законності їхнього ув'язнення та стверджуваної необґрунтованої тривалості кримінального провадження проти них на порушення пунктів 3, 4 статті 5 та пункту 1 статті 6 Конвенції.
Констатоване порушення (стаття):	Порушення пункту 3 статті 5 Конвенції (право на свободу та особисту недоторканність) стосовно всіх заявників. Порушення пункту 1 статті 6 Конвенції (право на справедливий суд) стосовно всіх заявників.
Дата прийняття:	25/06/2020
Дата набуття статусу остаточного:	25/06/2020 (Комітет)
Назва:	CASE OF LAVRIK AND OTHERS v. UKRAINE <i>(Applications nos. 63542/13 and 4 others)</i>
Зміст:	Справа стосувалася стверджуваної відсутності обґрунтування рішень суду щодо затримання заявників та наступного тримання їх під вартою і стверджуваної необґрунтованої тривалості їхнього досудового тримання під вартою.
Констатоване порушення (стаття):	Порушення пункту 3 статті 5 Конвенції (право на свободу та особисту недоторканність) стосовно всіх заявників.

Дата прийняття:	25/06/2020
Дата набуття статусу остаточного:	25/09/2020 (Палата) Набуття статусу остаточного відповідно до пункту 2 статті 44 Конвенції.
Назва:	<u>CASE OF MILJEVIĆ v. CROATIA</u> <i>(Application no. 68317/13)</i>
Зміст:	<p>Справа стосувалася засудження заявника за дифамацію у результаті зроблених заяв / тверджень, наданих / зроблених на свій захист в іншому судовому провадженні проти нього у справі про військові злочини. Зокрема, у своїй завершальній промові він звинуватив полковника хорватської армії у відставці, третю сторону, яка не брала участі у провадженні щодо військових злочинів, у підкупі свідків.</p> <p>Заявник у справі, Р. М., громадянин Хорватії, який народився у 1944 році та проживає в м. Глина (Хорватія).</p> <p>Заявникові було пред'явлено обвинувачення за підозрою у причетності до вбивства чотирьох ув'язнених цивільних осіб, які були вивезені з тюрми у м. Глина у 1991 році та страчені. Ця подія була широко висвітлена у ЗМІ Хорватії, зокрема у телевізійному шоу «Istraga» (хорв. – слідство).</p> <p>У своїх завершальних промовах заявник стверджував, що його обвинувачення було політично мотивованим та ініційовано І. П., полковником хорватської армії у відставці, який є відомим завдяки своїй діяльності з розкриття злочинів, вчинених проти хорватів під час війни 1991–1995 років.</p> <p>Заявник, головним чином, стверджував, що І. П. був причетний до чинення тиску на свідків під час провадження і організував проти нього ворожу медіа-кампанію.</p> <p>У 2012 році заявника зрештою було виправдано. Суди встановили, що він вивів чотирьох цивільних ув'язнених осіб з в'язниці в м. Глина, але жодних доказів того, що він брав участь або міг знати про їхню страту, не було.</p> <p>Тим часом полковник у відставці звернувся до суду із дифамаційним позовом проти заявника. Муніципальний суд, у 2012 році, визнав заявника винним, вважаючи, що заяви / твердження, які він проголосив / зробив під час своїх завершальних промов, були безпідставними і необґрунтованими. Суд встановив, що заявник зробив такі заяви, щоб завдати шкоду репутації полковника, а не для захисту себе під час розгляду судом справи про військові злочини.</p> <p>Засудження заявника було підтримано судом апеляційної інстанції у 2013 році, тоді як його конституційна скарга була також відхилена.</p>

Огляд рішень Європейського суду з прав людини

	<p>Заявника було зобов'язано сплатити штраф у розмірі 1000 хорватських кун (приблизно 130 євро) та витрати на правову допомогу І. П.</p> <p>ЄСПЛ, зокрема, встановив, що національні суди не забезпечили справедливого балансу між свободою вираження поглядів заявника в аспекті його права на захист з однієї сторони і права полковника на захист своєї репутації з іншої.</p> <p>Зокрема, твердження заявника не були злісними / навмисними і були достатньо пов'язані з його справою, тоді як полковник мав би бути більш толерантним щодо критичних заяв, враховуючи, що він виступав публічно під час судового слухання справи та з урахуванням його участі у розкритті військових злочинів.</p>
Констатоване порушення (стаття):	Порушення статті 10 Конвенції (право на свободу вираження поглядів).
Дата прийняття:	25/06/2020
Дата набуття статусу остаточного:	25/06/2020 (Комітет)
Назва:	<u>CASE OF ARKANIAN v. GEORGIA</u> (Application no. 2625/12)
Зміст:	Справа стосувалася стверджуваного катування / жорстокого поводження із заявником з боку працівників поліції під час первинного періоду незафіксованого ув'язнення впродовж близько 4–5 годин та непроведення органами влади ефективного розслідування щодо цього.
Констатоване порушення (стаття):	Порушення статті 3 Конвенції (заборона катування) у матеріальному та процесуальному аспектах. Порушення пункту 1 статті 5 Конвенції (право на свободу та особисту недоторканність).
Дата прийняття:	25/06/2020
Дата набуття статусу остаточного:	25/09/2020 (Палата) Набуття статусу остаточного відповідно до пункту 2 статті 44 Конвенції.
Назва:	<u>CASE OF TEMPEL v. THE CZECH REPUBLIC</u> (Application no. 44151/12)
Зміст:	Справа стосувалася повторного судового розгляду справи в судах

першої та апеляційної інстанцій упродовж 10 років за обвинуваченням заявника у вбивстві.

Заявник у справі – Р. Т., громадянин Чехії, який народився у 1973 році та відбуває призначене покарання у виді довічного ув'язнення у м. Валдіце (Чеська Республіка).

У період з вересня 2004 року по березень 2007 року двома різними палатами Пльзенського регіонального суду як суду першої інстанції було проголошено чотири виправдувальні вироки щодо заявника за обвинуваченнями у вбивстві. Апеляційний суд кожного разу повертав справу до суду першої інстанції, визнаючи помилку в оцінці доказів судами першої інстанції, зокрема в тому, як вони поставили під сумнів показання головного свідка обвинувачення, що були основними доказами вини заявника.

У травні 2007 року Вищий суд скасував четверте рішення суду першої інстанції на користь заявника та направив справу до іншого суду, що знаходився в межах його юрисдикції – Празького регіонального суду. Рішенням цього суду у листопаді 2008 року заявника було визнано винним у вбивстві та засуджено до довічного позбавлення волі.

Суд встановив, що показання свідка мали лише незначні суперечності та були достовірними стосовно основних фактів справи. Це було підтверджено також й іншими доказами. У грудні 2009 року Вищий суд підтримав засудження заявника. У липні 2011 року Верховний суд відхилив касаційну скаргу заявника.

Під час провадження Конституційний суд відхилив три конституційні скарги заявника, зокрема: про направлення справи до іншої палати цього ж суду першої інстанції; про направлення справи до іншого суду першої інстанції; про порушення статті 6 Конвенції.

Заявник звернувся із позовом до суду про відшкодування збитків, завданих надмірною тривалістю кримінального провадження, яке мало місце з березня 2002 року по квітень 2012 року.

У 2013 році суд першої інстанції (the Prague 2 District Court) визнав порушення права заявника на судовий розгляд справи упродовж розумного строку, але відхилив його позов у частині відшкодування збитків.

Це рішення залишено без змін рішеннями апеляційного суду та вищих судів, зокрема у квітні 2016 року рішенням Конституційного суду.

ЄСПЛ, зокрема, встановив, що дії Вищого суду, який неодноразово передавав справу на розгляд до суду першої інстанції, по суті суперечать кримінальним процесуальним нормам та практиці Конституційного суду. Зрештою, Вищий суд нав'язав свою власну позицію судам нижчих інстанцій щодо правильного тлумачення доказів та вини заявника у вчиненні ним вбивства.

Огляд рішень Європейського суду з прав людини

	Дії Вищого суду вплинули на те, що суд першої інстанції впродовж п'ятого етапу проваджень мав визнати заявника винним.
Констатоване порушення (стаття):	Порушення пункту 1 статті 6 Конвенції (право на справедливий суд) у зв'язку з відсутністю справедливого судового розгляду. Порушення пункту 1 статті 6 Конвенції у зв'язку з тривалістю провадження.
Дата прийняття:	25/06/2020
Дата набуття статусу остаточного:	25/09/2020 (Палата) Набуття статусу остаточного відповідно до пункту 2 статті 44 Конвенції.
Назва:	<u>CASE OF MOUSTANI v. FRANCE</u> (Application no. 9347/14)
Зміст:	<p>Справа стосувалася умов, за яких двоє дітей, затриманих під час незаконного перетину французького кордону в Майотті, відбували адміністративний арешт разом із дорослими, свавільно пов'язаними з одним із них в адміністративних цілях, і були невідкладно повернуті до Коморських островів без ретельного та індивідуального аналізу стану таких осіб.</p> <p>Заявники у справі, М. М. та двоє його малолітніх дітей, є громадянами Коморських островів, народжені у 1982, 2008 та 2010 роках відповідно, зараз проживають у Майотті.</p> <p>Заявник прибув на територію Майотті в 1994 році, з того часу він законно проживає на цій території із постійним продовженням терміну дії дозволу на тимчасове проживання. Двоє дітей народилися в Майотті, їхня мати незаконно проживає на території Коморських островів. У 2011 році було видано судовий наказ про видворення матері із країни, її з двома дітьми повернули до Коморських островів, вона залишила їх на виховання своїй бабусі по батьківській лінії та повернулася до Майотті.</p> <p>13 листопада 2013 року діти подорожували на саморобному човні, який прямував до Майотті. Французькі органи влади вранці 14 листопада 2013 року перехопили 17 осіб на борту.</p> <p>О 9:00 органи влади перевірили їхні особи на пляжі, потім стан їхнього здоров'я у місцевій лікарні, і того ж дня нарешті розпочали процедуру адміністративного видворення. В очікуванні видворення їх затримали приблизно на 1 годину 45 хвилин у приміщенні жандармерії. Двоє дітей були адміністративно пов'язані (administratively associated) із М. А., одним із присутніх на човні мігрантів, який, як повідомляється, заявив, що супроводжує дітей. Імена дітей були внесені в наказ про</p>

видворення, виданий на ім'я М. А.; однак вони були поміщені під варту, а їхні дані не були відображені в жодному рішенні про ув'язнення. Заявникові було повідомлено про присутність його дітей у жандармерії, утримання їх в ізоляторі, але він не зміг з ними побачитися. Того ж дня о 15:00 він подав скаргу до префекта із клопотанням зупинити дію рішення про видворення; о 17:30 він передав це питання на розгляд судді з розгляду термінових заяв Адміністративного суду Майотті.

Двох дітей помістили на борт судна о 16:30 та повернули до Коморських островів.

18 листопада 2013 року, через два дні після закінчення строку, встановленого статтею Кодексу адміністративного судочинства, суддя з розгляду термінових заяв Адміністративного суду Майотті відхилив клопотання заявника. 3 грудня 2013 року він оскаржив це рішення до Conseil d'État.

Омбудсман та інші відповідні органи втрутились на підтримку заявника. 10 грудня 2013 року рішенням Conseil d'État апеляційну скаргу було відхилено.

13 січня 2014 року заявник звернувся із заявою про возз'єднання сім'ї до відповідних консульських органів на території Коморських островів. У серпні 2014 року двом дітям було видано довгострокові візи; з вересня 2014 року діти проживають із батьком.

ЄСПЛ був переконаний, що метою адміністративного з'єднання двох дітей з непов'язаними дорослими не було збереження найкращих інтересів дітей, а, перш за все, забезпечення їх швидкого перевезення до Коморських островів. Розміщення їх в ізоляторі може лише викликати у них стрес і тривогу, особливо травмуючи їхній психічний стан. Органи державної влади не забезпечили ефективного захисту дітей, вони не врахували ситуацію, в умовах якої вони ризикують повернутися у країну їх походження.

Крім того, ЄСПЛ зауважив, що діти були позбавлені будь-яких засобів захисту із метою перегляду законності їхнього тримання під вартою. ЄСПЛ повторив, що факт розміщення лише деяких членів сім'ї у слідчому ізоляторі, тоді як інші перебувають на волі, може розглядатися як втручання в ефективне здійснення права на сімейне життя незалежно від тривалості такого заходу.

Обставини справи, взяті в цілому, призвели до встановлення Судом того, що рішення про вислання із Майотті дітей, які були дуже маленькими на той час (п'ятирічного та трирічного віку) і не були забезпечені належною допомогою дорослих, було ухвалено та виконано без забезпечення обґрунтованого та об'єктивного аналізу їхньої ситуації, що порушило статтю 4 Протоколу № 4 до Конвенції

	(заборона колективного вислання іноземців).
Констатоване порушення (стаття):	<p>Порушення статті 3 Конвенції (заборона катування) стосовно другого та третього заявників внаслідок умов їх утримання.</p> <p>Порушення статті 3 Конвенції стосовно другого та третього заявників через умови їх видворення до Коморських островів.</p> <p>Відсутність порушення статті 3 Конвенції стосовно першого заявника.</p> <p>Порушення пункту 1 статті 5 Конвенції (право на свободу та особисту недоторканність) стосовно другого та третього заявників.</p> <p>Порушення пункту 4 статті 5 Конвенції стосовно другого та третього заявників.</p> <p>Порушення статті 8 Конвенції (право на повагу до приватного і сімейного життя) стосовно всіх трьох заявників.</p> <p>Порушення статті 4 Протоколу № 4 до Конвенції (заборона колективного вислання іноземців) стосовно другого та третього заявників.</p> <p>Відсутність порушення статті 13 Конвенції (право на ефективний засіб правового захисту) у поєднанні зі статтею 3 Конвенції стосовно скарги про відсутність ефективного засобу захисту проти умов видворення другого та третього заявників.</p> <p>Порушення статті 13 Конвенції взятої у поєднанні зі статтею 8 Конвенції та статті 13 Конвенції у поєднанні зі статтею 4 Протоколу № 4 до Конвенції щодо скарги на відсутність ефективного засобу захисту стосовно видворення другого та третього заявників.</p>
Дата прийняття:	25/06/2020
Дата набуття статусу остаточного:	25/09/2020 (Палата) Набуття статусу остаточного відповідно до пункту 2 статті 44 Конвенції.
Назва:	CASE OF GHOUMID AND OTHERS v. FRANCE <i>(Applications nos. 52273/16; 52285/16; 52290/16; 52294/16; 52302/16)</i>
Зміст:	<p>Справа стосувалася п'яти осіб, які раніше мали подвійне громадянство, засуджених за участь у злочинній змові з метою вчинення терористичного акту. Після відбуття покарання їх було звільнено у 2009 та 2010 роках, а у жовтні 2015 року позбавлено громадянства Франції.</p> <p>Заявники у справі є громадянами Марокко, окрім третього заявника, який є громадянином Турції. Деякі заявники проживають у м. Мантеля-Джолі, інші – у м. Ле-Мюро.</p> <p>Рішенням від 11 липня 2007 року Кримінальний суд Парижа засудив п'ятьох заявників за те, що вони в період 1995–2004 років брали</p>

	<p>участь у злочинній змові з вчинення терористичного акту. Заявники подали скаргу до Апеляційного суду Парижа, який рішенням від 1 липня 2008 року залишив вирок без змін.</p> <p>У квітні 2015 року міністр внутрішніх справ Франції повідомив заявникам, що з огляду на вирок суду від 11 липня 2007 року, яким їх було засуджено за вчинення правопорушення, що являє собою терористичний акт, він вирішив розпочати процедуру позбавлення їх громадянства відповідно до статей 25 та 25-1 Цивільного кодексу. Після того, як Conseil d'État схвалила таку процедуру 1 вересня 2015 року, прем'єр-міністр п'ятьма указами від 7 жовтня 2015 року позбавив заявників громадянства Франції. Заявники звернулися до Conseil d'État із клопотанням про вжиття тимчасового заходу у виді припинення виконання указів від 7 жовтня 2015 року та їх скасування у зв'язку зі зловживанням владою.</p> <p>Ці клопотання були відхилені п'ятьма однаковими рішеннями від 20 листопада 2015 року, і 8 червня 2016 року Conseil d'État також відхилила клопотання про скасування аналогічними п'ятьма рішеннями.</p> <p>8 вересня 2016 року деяких заявників у справі допитали представники Комісії з питань депортації департаменту в Івліні. 21 жовтня 2016 року префект Івліна повідомив про те, що зазначена Комісія схвалила рішення щодо їх депортації. 26 жовтня 2016 року заявників викликали до відділу поліції, проте щодо наказу про депортацію не повідомили.</p> <p>ЄСПЛ вже неодноразово констатував у багатьох судових рішеннях, що терористичне насильство саме по собі є серйозною загрозою для прав людини. Оскільки заявники вже мали інше громадянство, рішення про позбавлення їх французького громадянства не призвело до того, що вони стали особами без громадянства. Крім того, втрата французького громадянства не призвела до автоматичної депортації з Франції, але якщо було ухвалено рішення про вжиття такого заходу щодо них, то вони мали б відповідні засоби захисту, аби захистити свої права.</p> <p>Зрештою, ЄСПЛ зауважив, що позбавлення громадянства згідно зі статтею 25 Цивільного кодексу не є кримінально-правовою санкцією за змістом статті 4 Протоколу № 7 до Конвенції (право не бути притягненим до суду або покараним двічі), а тому це положення не є застосовним.</p>
<p>Констатоване порушення (стаття):</p>	<p>Відсутність порушення статті 8 Конвенції (право на повагу до приватного і сімейного життя).</p>

Дата прийняття:	25/06/2020
Дата набуття статусу остаточного:	25/09/2020 (Палата) Набуття статусу остаточного відповідно до пункту 2 статті 44 Конвенції.
Назва:	CASE OF STAVROPOULOS AND OTHERS v. GREECE <i>(Application no. 52484/18)</i>
Зміст:	<p>Справа стосувалася практики деяких реєстраційних органів у Греції щодо зазначення у свідоцтвах про народження дитини «присвоєного імені» («naming») за актовим записом про народження.</p> <p>С.-Д. С. та її батьки – заявники у справі – поскаржилися, зокрема, що поруч із назвою у графі «присвоєне ім'я» («naming») від руки записано її ім'я, що свідчить про те, що її не охрестили.</p> <p>Заявники у справі, Н. С., І. К. та їхня донька С.-Д. С., є громадянами Греції. Вони проживають у м. Оксфордї (Великобританія).</p> <p>Донька у подружжя народилася у 2007 році і була зареєстрована у місцевому відділі реєстрації актів цивільного стану. Її перше ім'я було записано у свідоцтві про народження, а поруч із ним у дужках написана від руки відмітка «присвоєне ім'я» («naming») (<i>ονοματοδοσία</i>).</p> <p>У жовтні 2007 року заявники звернулися до Вищого адміністративного суду із клопотанням скасувати реєстрацію в частині, що стосується графі «присвоєне ім'я» («naming»). Вони стверджували, що це є посиланням на те, що їхню дитину не охрестили, а отже, свідчило про їхні релігійні погляди і переконання.</p> <p>Їхню заяву було відхилено як неприйнятну, оскільки примітка поруч із іменем особи лише повторював назву норми відповідного національного законодавства, а саме статті 25 Закону № 344/1976, за змістом якої внесення даних до актового запису про народження до графі «присвоєне ім'я» («naming») було єдиним законним способом отримання імені.</p> <p>ЄСПЛ погодився із заявниками про те, що примітка мала особливу конотацію, та встановив, що включення такої інформації до її свідоцтва про народження, публічного та часто використовуваного документа, є втручанням у їхнє право не бути зобов'язаними виражати свої релігійні переконання.</p> <p>Така примітка не була необхідною і не була передбачена законом, проте вона була обумовлена, в більшій мірі, широко розповсюдженим серед реєстраційних органів Греції про те, що існують дві альтернативні процедури набуття імені: шляхом хрещення та присвоєння імені, і що лише ті, хто не був охрещений потребував імені.</p>

Констатоване порушення (стаття):	Порушення статті 9 Конвенції (свобода думки, совісті і релігії).
----------------------------------	--

Огляд рішень Європейського суду з прав людини. Рішення за період з 22.06.2020 по 26.06.2020 / Відпов. за вип.: О. Ю. Тарасенко, Д. П. Мордас, Р. Ш. Бабанли. – Київ, 2020. – Вип. 25. – 27 стор.

Застереження:

1. Огляд окремих судових рішень, зокрема й їх переклад, здійснюється працівниками департаменту аналітичної та правової роботи Верховного Суду з використанням матеріалів, розміщених на вебсайтах Європейського суду з прав людини:

<https://www.echr.coe.int/Pages/home.aspx?p=home>,

<https://hudoc.echr.coe.int>.

2. Огляд рішень здійснюється з метою ознайомлення з їх коротким змістом. Для повного розуміння суті висловленої в судовому рішенні правової позиції необхідно ознайомитися з його повним текстом, розміщеним на вебресурсах Європейського суду з прав людини.

3. Інформація має суто допоміжний та довідковий характер та не має на меті висвітлити суть усієї проблематики, яка вирішується відповідними судовими рішеннями.

Стежте за нами онлайн
fb.com/supremecourt.ua
t.me/supremecourtua
[@supremecourt_ua](https://supremecourt.ua)